

Magdalena Jankun

BLIŻEJ ŚWIATA

PROGRAM NAUCZANIA GEOGRAFII – IV ETAP EDUKACYJNY- ZAKRES PODSTAWOWY

SPIS TREŚCI:

str.

1. Wstęp.....	2
2. Innowacyjność w proponowanym programie nauczania geografii.....	4
3. Szczegółowe cele edukacyjne.....	5
4. Indywidualizacja procesu nauczania.....	7
5. Proponowany program nauczania geografii.....	8

1. Wstęp

Zaproponowany program nauczania geografii na IV etapie edukacyjnym w zakresie podstawowym przewidziany jest na realizację w ramach 30 godzin. Moja propozycja uwzględnia realizację 1 godziny w tygodniu. Opracowałam 26 jednostek lekcyjnych na tym etapie edukacyjnym, 4 jednostki pozostawiam do dyspozycji nauczyciela w celu zagospodarowania na: powtórzenia materiału, godzinne prace klasowe. Testy, sprawdziany.

Treści merytoryczne zawarte w proponowanym programie są zgodne z Podstawą programową kształcenia ogólnego w zakresie nauczania geografii na IV etapie edukacyjnym według Rozporządzenia MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

Głównym celem tego programu jest poznanie i zrozumienie zjawisk oraz procesów zachodzących w środowisku geograficznym, zdobycie wiedzy o warunkach przyrodniczych, w których żyje i gospodaruje człowiek, o wzajemnych relacjach, jakie zachodzą między przyrodą, człowiekiem i gospodarką. Uczeń czerpie wiadomości nie tylko z podręcznika, ale także z różnych źródeł geograficznych: zajęć i obserwacji terenowych, internetu, itp. Proponowany program stwarza możliwości do realizowania w sposób praktyczny tematyki geograficznej. Nastawiony jest na samodzielność w dochodzeniu do wiedzy, sytuuje ucznia na pozycji badacza, propaguje metody aktywizujące, stawia nacisk na pracę zespołową, eliminuje werbalne, encyklopedyczne przyswajanie wiedzy. Zdobyta wiedza geograficzna jest i będzie niezbędna do dalszej nauki oraz będzie użyteczna w jego życiu codziennym.

Treści opracowane w proponowanym programie nastawione są na kształtowanie kompetencji kluczowych zawartych w Podstawie Programowej.

Należą do nich:

- Czytanie- umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa
- myślenie matematyczne- umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym;

- myślenie naukowe- umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa;
- umiejętność komunikowania się w języku ojczystym, zarówno w mowie jak i w piśmie;
- umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno- komunikacyjnymi
- umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji;
- umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;
- umiejętność pracy zespołowej

Program zawiera wiele propozycji metod aktywizujących, przygotowanych do każdej jednostki lekcyjnej, w celu kształtowania u uczniów wielu umiejętności. W tworzeniu programu wzięłam pod uwagę nowoczesne środki dydaktyczne, przede wszystkim korzystanie z zasobów portalu edukacyjnego Scholaris. Uwzględniłam indywidualizację procesu nauczania poprzez uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów.

2. Innowacyjność w proponowanym programie nauczania geografii obejmuje:

- metody pracy z uczniami z przewagą metod aktywizujących, prowadzących do efektywnej pracy w zespole oraz kształtowania umiejętności właściwej komunikacji,
- korzystanie z obserwacji bezpośrednich, dokonywanych przez uczniów w trakcie zajęć terenowych, oraz nawiązywanie do zamieszkanego regionu,
- projektowanie tras wycieczek
- propozycje korzystania z oferty portalu edukacyjnego Scholaris,
- zawiera element oceniania kształtującego NACOBZU (na co będę zwracał uwagę), opracowany dla każdej jednostki lekcyjnej,
- propozycje ocen osiągnięć ucznia, do każdej jednostki lekcyjnej,
- opis założonych osiągnięć ucznia,
- indywidualizację procesu nauczania ze szczególnym uwzględnieniem ucznia z trudnościami,
- sposoby korzystania z różnych źródeł geograficznych: wykresów, rysunków, roczników statystycznych, klimatogramów, map, tekstów źródłowych, internetu, itp.

3. Szczegółowe cele edukacyjne- wymagania ogólne

- Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.
- Formułowanie i weryfikowanie hipotez dotyczących problemów współczesnego świata.
- Rozumienie relacji człowiek- przyroda- społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.

Cele kształcenia:

- kształtowanie w uczniach przekonania, że podstawą współczesnych nauk przyrodniczych, w tym geografii, jest umiejętne stosowanie wiedzy w praktyce, w życiu codziennym,
- korzystanie z nowoczesnych technologii informacyjno- komunikacyjnych w celu przetwarzania i prezentowania informacji,
- orientowanie się w przestrzeni geograficznej - całościowy odbiór otaczającej ucznia rzeczywistości,
- wyjaśnienie podstawowych pojęć i praw, które ułatwiają zrozumienie procesów zachodzących w środowisku człowieka: lokalnym, regionalnym, globalnym,
- przedstawianie i interpretacja tematyki geograficznej za pomocą różnych form przekazu, np. fotografii krajobrazu, zdjęć satelitarnych i lotniczych, wykresu, opisu, modelu, technik multimedialnych,
- korzystanie z map, planów, fotografii, schematów, rysunków,
- posługiwanie się rocznikiem statystycznym i innymi tekstami źródłowymi,
- przewidywanie następstw w czasie i przestrzeni wynikających z naruszenia równowagi w środowisku przyrodniczym,
- rozwijanie aktywności poznawczej uczniów dzięki wykorzystaniu różnych środków dydaktycznych i źródeł wiedzy
- kształtowanie łatwości wypowiedzi poprzez stosowanie różnorodnych metod aktywnych i aktywizujących,
- angażowanie uczniów w projekt edukacyjny,

- kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się, czyli umiejętność współpracy w grupie,
- rozwijanie zainteresowania geografją, jako nauką przydatną w życiu, a przez to wpływanie na planowanie rozwoju ucznia i jego kreatywności oraz motywowanie do osiągnięcia coraz wyższych celów.

Cele wychowawcze:

- podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska w swoim otoczeniu, bądź zachęcanie innych do takich działań, zgodnie z własnymi przekonaniami,
- docenianie roli przyrody w życiu człowieka i uwrażliwianie na jej piękno,
- krytyczne ocenianie działalności człowieka w środowisku geograficznym,
- wyrabianie poczucia tożsamości narodowej, regionalnej i lokalnej,
- wyrabianie szacunku i dumy do dziedzictwa kulturowego własnego regionu i ojczyzny,
- uświadamianie postaw poszanowania innych narodów, systemów wartości i sposobów życia,
- wyrabianie szacunku do pracy własnej i innych,
- budowanie dobrej współpracy w grupie, rozwiązywanie problemów i poszukiwanie kompromisu,
- prezentowanie i uzasadnianie własnych stanowisk.

4. Indywidualizacja procesu nauczania.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej:” Nauczyciel jest obowiązany indywiduizować pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych. Nauczyciel zobowiązany jest na podstawie opinii poradni psychologiczno -pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej jak również na podstawie orzeczenia o podstawie kształcenia specjalnego ; albo nauczania indywidualnego dostosować wymagania edukacyjne, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom” Dostosowanie wymagań powinno dotyczyć form i metod pracy z uczniem. Nauczyciel nie może obniżyć wymagań wobec uczniów z normą intelektualną, ale realizować je na poziomie wymagań koniecznych, podstawowych. Jednym ze sposobów jest dostosowanie ćwiczeń, zadań i poleceń przeznaczonych dla uczniów z trudnościami i propozycje zadań o większym stopniu trudności dla uczniów zdolnych. Trudności w uczeniu się geografii uwarunkowane mogą być zaburzeniami funkcji percepcji wzrokowej(zaburzona analiza i synteza wzrokowa, zaburzona spostrzegawczość wzrokowa, zaburzona pamięć wzrokowa) i zaburzeniami orientacji przestrzennej. Proponuję różne sposoby pracy z uczniem: pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, sprawdzenie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, wydłużenie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie zapisów ucznia,ćwiczenia umożliwiające utrwalenie obrazu graficznego, kierunków, umieszczenie we widocznym miejscu nowych terminów, plansz, map, częste ćwiczenie umiejętności odczytywania informacji z map, dostrzeganie wkładu pracy ucznia. Zachęcam do częstego stosowania metod aktywizujących, które mobilizują ucznia do rozwiązywania problemów, selekcjonowania informacji, ukierunkowania własnych działań, oraz podejmowania decy

PROGRAM NAUCZANIA GEOGRAFII - IV ETAP EDUKACYJNY- ZAKRES PODSTAWOWY

L. p.	Dział programowy	Liczba proponowanych godzin	Proponowany temat zajęć	Treści nauczania	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania NACOBZU (na co będę zwracał uwagę)	Sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania	Propozycja oceny osiągnięć ucznia	Metody pracy	Wykorzystanie platformy Scholaris
Uczeń:									
1		1	Przedmiotowe zasady oceniania na lekcjach geografii.	-PZO -wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen - sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów	- wymienia przedmiotowe zasady oceniania z geografii -wskazuje sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów oraz możliwości poprawy ocen niezadowolających,				
2	Współczesne problemy demograficzne i społeczne świata.	1	Gdzie najczęściej osiedlają się ludzie na Ziemi?	- obszary o optymalnych warunkach do zamieszkania na świecie i w Polsce, - obszary trudne do zamieszkania, -prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie, - bariery rozwoju osadnictwa,	- wyjaśnia znaczenie terminów: ekumena, subekumena, anekumena, wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych warunkach do zamieszkania na świecie i w Polsce, - wyróżnia i charakteryzuje obszary trudne do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej - wskazuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie, - określa bariery osadnicze, NACOBZU:	- korzystanie ze słownika geograficznego i podręcznika w celu wyjaśnienia znaczenia terminów: ekumena, subekumena, anekumena - wskazanie na mapie świata i Polski obszarów o optymalnych warunkach do zamieszkania - scharakteryzowanie obszarów trudnych do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej - omówienie prawidłowości rządzących rozmieszczeniem ludności na świecie, - objaśnienie barier	Ocena celująca- wyjaśnia znaczenie terminów: ekumena, subekumena, anekumena, wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych warunkach do zamieszkania na świecie i w Polsce, wyróżnia i charakteryzuje obszary trudne do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej, wskazuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie, określa bariery osadnicze, udziela się w wypowiedziach, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy zespołowej, Ocena bardzo dobra- wyjaśnia znaczenie terminów: ekumena,	Metoda aktywizująca: Technika 3-6-5 Co decyduje o rozmieszczeniu ludności w Polsce?	

					Obszary zamieszkane i niezamieszkane na świecie oraz prawidłowości decydujące o ich rozmieszczeniu.	osadniczych	subekumena, anekumena, wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych warunkach do zamieszkania na świecie i w Polsce, wyróżnia i charakteryzuje obszary trudne do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej, wskazuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie, określa bariery osadnicze, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych warunkach do zamieszkania na świecie i Polsce, wyróżnia i charakteryzuje obszary trudne do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej, wskazuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie, określa bariery osadnicze, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- wyróżnia obszary o optymalnych warunkach do zamieszkania na świecie i Polsce, wyróżnia i charakteryzuje obszary trudne do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej, określa bariery osadnicze, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się z rówieśnikami, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wyróżnia obszary o optymalnych warunkach do zamieszkania na świecie i Polsce, wyróżnia i charakteryzuje obszary trudne do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej, określa bariery osadnicze,	
--	--	--	--	--	---	--------------------	---	--

3		1	Główne procesy demograficzne na świecie i na poszczególnych kontynentach.	-fazy przejścia demograficznego -fazy przejścia epidemiologicznego, - zróżnicowanie poziomu społeczno-gospodarczego świata przyczyną występowania różnych faz przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego,	- opisuje fazy przejścia demograficznego i fazy przejścia epidemiologicznego, -omawia zróżnicowanie poziomu społeczno-gospodarczego świata mającego wpływ na różne fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego, - omawia fazy i wskazuje konkretne przykłady społeczeństw na poszczególnych kontynentach, NACOBZU: Fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego. Występowanie faz na świecie i na poszczególnych kontynentach.	- korzystanie z zasobów multimedialnych, oraz podręcznika- omówienie faz przejścia demograficznego i fazy przejścia epidemiologicznego - scharakteryzowanie zróżnicowania poziomu społeczno- gospodarczego świata mającego wpływ na różne fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego, - wykorzystanie mapy świata i atlasu do przedstawienia faz i wskazanie konkretnych przykładów społeczeństw na poszczególnych kontynentach	Ocena celująca- opisuje fazy przejścia demograficznego i fazy przejścia epidemiologicznego, omawia zróżnicowanie poziomu społeczno-gospodarczego świata mającego wpływ na różne fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego, omawia fazy i wskazuje konkretne przykłady społeczeństw na poszczególnych kontynentach, udziela oryginalnych wypowiedzi, jego zaangażowanie na zajęciach jest przykładem dla rówieśników, Ocena bardzo dobra- opisuje fazy przejścia demograficznego i fazy przejścia epidemiologicznego,omawia zróżnicowanie poziomu społeczno-gospodarczego świata mającego wpływ na różne fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego, omawia fazy i wskazuje konkretne przykłady społeczeństw na poszczególnych kontynentach, pracuje aktywnie na zajęciach, Ocena dobra- opisuje fazy przejścia demograficznego i epidemiologicznego, omawia zróżnicowanie poziomu społeczno- gospodarczego świata mającego wpływ na różne fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego, Ocena dostateczna- opisuje fazy przejścia demograficznego i fazy przejścia epidemiologicznego, Ocena dopuszczająca – z pomocą nauczyciela opisuje fazy przejścia demograficznego i fazy przejścia	Metoda metaplan: Dlaczego warunki społeczno ekonomiczne są decydującym dla przebiegu przejścia demograficznego i epidemiologicznego?	
---	--	---	---	--	---	--	--	--	--

							epidemiologicznego,		
4		1	Dokąd emigrują Polacy? Przyczyny i skutki migracji.	-klasyfikacja migracji -przyczyny i skutki migracji, -współczesne kierunki emigracji Polaków, - czynniki wpływające na atrakcyjność dla imigrantów,	- dokonuje podziału migracji - omawia przyczyny migracji -argumentuje współczesne kierunki emigracji Polaków, - ocenia skutki migracji - wymienia czynniki wpływające na atrakcyjność dla imigrantów, NACOBZU: Przyczyny i skutki migracji. Współczesne kierunki emigracji Polaków.	- korzystanie z podręcznika, zasobów multimedialnych i atlasu : dokonanie podziału migracji - omówienie przyczyn i skutków migracji -objaśnianie współczesnych kierunków emigracji Polaków - wskazanie czynników wpływających na atrakcyjność dla imigrantów	Ocena celująca- dokonuje podziału migracji, omawia przyczyny i skutki migracji, argumentuje współczesne kierunki emigracji Polaków, wymienia czynniki wpływające na atrakcyjność dla imigrantów, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- dokonuje podziału migracji, omawia przyczyny i skutki migracji, argumentuje współczesne kierunki emigracji Polaków, wymienia czynniki wpływające na atrakcyjność dla imigrantów, pracuje aktywnie, Ocena dobra- dokonuje podziału migracji, omawia przyczyny i skutki migracji, wskazuje współczesne kierunki emigracji Polaków, pracuje aktywnie, Ocena dostateczny- dokonuje podziału migracji, omawia przyczyny i skutki migracji, wymienia współczesne kierunki emigracji Polaków, Ocena dopuszczający- z pomocą nauczyciela dokonuje podziału migracji, omawia przyczyny i skutki migracji,	Metoda aktywizująca: Mapa mentalna: Czynniki wpływające na atrakcyjność imigrantów.	
5		1	Procesy urbanizacyjne na świecie.	- zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie,	- argumentuje zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie, - wymienia formy aglomeracji	-wykorzystanie podręcznika, atlasu, rocznika statystycznego internetu: - omówienie zróżnicowania	Ocena celująca- argumentuje zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie, wymienia formy aglomeracji miejskich, objaśnia	Metoda za i przeciw. Pozytywy i negatywy życia w wielkim	Problemy życia w mieście.

				- formy aglomeracji miejskich - procesy tworzenia się aglomeracji miejskich - procesy wzrostu liczby ludności, - ekspansja przestrzenna wielkich metropolii świata, - negatywne skutki wielkich metropolii ,	miejskich, -omawia procesy tworzenia się aglomeracji miejskich -charakteryzuje procesy wzrostu liczby ludności, -opisuje ekspansję przestrzenną wielkich metropolii świata, - omawia negatywne skutki wielkich metropolii , NACOBZU: Procesy tworzenia się aglomeracji miejskich i ich formy. Negatywne skutki metropolii świata.	procesów urbanizacyjnych na świecie- - scharakteryzowanie form aglomeracji miejskich- -omówienie procesów tworzenia się aglomeracji miejskich -scharakteryzowanie procesów wzrostu liczby ludności -wyjaśnienie ekspansji przestrzennej wielkich metropolii świata- - omówienie negatywnych skutków wielkich metropolii,	procesy tworzenia się aglomeracji miejskich, charakteryzuje procesy wzrostu liczby ludności, opisuje ekspansję przestrzenną wielkich metropolii świata, omawia negatywne skutki wielkich metropolii, podaje oryginalne argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- argumentuje różnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie, wymienia formy aglomeracji miejskich, omawia procesy tworzenia się aglomeracji miejskich, charakteryzuje procesy wzrostu liczby ludności, opisuje ekspansję przestrzenną wielkich metropolii świata, omawia negatywne skutki wielkich metropolii, pracuje aktywnie, Ocena dobra- argumentuje różnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie, wymienia formy aglomeracji miejskich, omawia procesy tworzenia się aglomeracji miejskich, opisuje ekspansję przestrzenną wielkich metropolii świata, omawia negatywne skutki wielkich metropolii, pracuje aktywnie, Ocena dostateczny- wyjaśnia różnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie, wymienia formy aglomeracji miejskich, omawia negatywne skutki wielkich metropolii, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wyjaśnia różnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie, wymienia formy aglomeracji miejskich,	mieście.	
--	--	--	--	---	--	--	--	-----------------	--

6		1	Znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów w Azji Południowo-Wschodniej.	- kultura i tradycja przyczyną zróżnicowania regionów, -znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego, - rola tradycji w rozwoju przedsiębiorczości,	- omawia kulturę i tradycję, będącą przyczyną zróżnicowania regionów Azji Południowo Wschodniej, -wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego, - charakteryzuje rolę tradycji w rozwoju przedsiębiorczości, NACOBESU: Wpływ kultury i tradycji na zróżnicowanie społeczno-gospodarcze w państwach Azji Południowo-Wschodniej.	- korzystanie z zasobów internetu, literatury fachowej, podręcznika w celu omówienia kultury i tradycji, będących przyczyną zróżnicowania regionów Azji Południowo - Wschodniej- zasoby internetu, -wyjaśnienie znaczenia kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego, - charakteryzowanie roli tradycji w rozwoju przedsiębiorczości	Ocena celująca- omawia kulturę i tradycję, będącą przyczyną zróżnicowania regionów Azji Południowo - Wschodniej, wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego, charakteryzuje rolę tradycji w rozwoju przedsiębiorczości, podaje oryginalne argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- omawia kulturę i tradycję, będącą przyczyną zróżnicowania regionów Azji Południowo -Wschodniej, wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego, charakteryzuje rolę tradycji w rozwoju przedsiębiorczości, pracując aktywnie, Ocena dobra- omawia kulturę i tradycję, będącą przyczyną zróżnicowania regionów Azji Południowo -Wschodniej, wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- omawia kulturę i tradycję, będącą przyczyną zróżnicowania regionów Azji Południowo -Wschodniej, Ocena dopuszczająca- z pomocą	Metoda aktywizująca: metaplan: Jaka jest rola tradycji w rozwoju przedsiębiorczości w krajach Azji Południowo-Wschodniej?	
---	--	---	---	---	--	--	--	--	--

							nauczyciela omawia kulturę i tradycję, będącą przyczyną zróżnicowania regionów Azji Południowo - Wschodniej,		
7	Zróżnicowanie gospodarcze świata	1	Wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego państw świata.	- analiza wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego, - klasyfikacja państw świata, pod względem wskaźników, - podział świata na bogatą Północ i biedne Południe - przyczyny dysproporcji w poziomie społeczno-gospodarczym państw świata,	- analizuje wskaźniki rozwoju społeczno- gospodarczego, -klasyfikuje państwa świata, pod względem wskaźników, -dokonuje podziału świata na bogatą Północ i biedne Południe - omawia przyczyny dysproporcji w poziomie społeczno- gospodarczym państw świata, NACOBESU: Wskaźniki rozwoju społeczno- gospodarczego. Przyczyny dysproporcji w poziomie społeczno-gospodarczym państw świata.	- korzystanie z podręcznika, atlasu : -analizowanie wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego -sklasyfikowanie państw świata, pod względem wskaźników -dokonanie podziału świata na bogatą Północ i biedne Południe - omówienie przyczyn dysproporcji w poziomie społeczno- gospodarczym	Ocena celująca- analizuje wskaźniki rozwoju społeczno- gospodarczego, klasyfikuje państwa świata, pod względem wskaźników, dokonuje podziału świata na bogatą Północ i biedne Południe, omawia przyczyny dysproporcji w poziomie społeczno-gospodarczym państw świata, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra- analizuje wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego, klasyfikuje państwa świata, pod względem wskaźników, dokonuje podziału świata na bogatą Północ i biedne Południe, omawia przyczyny dysproporcji w poziomie społeczno- gospodarczym państw świata, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- analizuje wskaźniki rozwoju społeczno- gospodarczego, dokonuje podziału świata na bogatą Północ i biedne Południe, omawia przyczyny dysproporcji w poziomie społeczno- gospodarczym państw świata, potrafi współpracować w zespole i komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- stara się analizować wskaźniki rozwoju społeczno- gospodarczego, dokonuje	Praca w grupach z rocznikiem statystycznym. Kraje o różnym poziomie gospodarczym. Opracowanie wybranych wskaźników.	

							podziału świata na bogatą Północ i biedne Południe, omawia przyczyny dysproporcji w poziomie społeczno-gospodarczym państw świata, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela analizuje wskaźniki rozwoju społeczno- gospodarczego, dokonuje podziału świata na bogatą Północ i biedne Południe,		
8		1	Formy pomocy dla regionów dotkniętych kataklizmem.	- przyczyny decydujące o kryzysie danego regionu, -regiony dotknięte klęskami ekologicznymi, wojnami i głodem, -formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych,	- wskazuje przyczyny decydujące o kryzysie danego regionu, -omawia regiony dotknięte klęskami ekologicznymi i głodem, -analizuje formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych, - ocenia formy pomocy dla krajów dotkniętych kataklizmem NACOBZU: Formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych dla poszkodowanych regionów.	- korzystanie z atlasu, rocznika statystycznego : -omówienie przyczyn powodujących klęski ekologiczne danego regionu -scharakteryzowanie regionów dotkniętych kryzysem -wykorzystanie zasobów internetu oraz podręcznika: - analizowanie form pomocy państwa i organizacji pozarządowych	Ocena celująca- wskazuje przyczyny decydujące o kryzysie danego regionu, omawia regiony dotknięte kryzysem, -analizuje formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra- wskazuje przyczyny decydujące o kryzysie danego regionu, omawia regiony dotknięte kryzysem, analizuje formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wskazuje przyczyny decydujące o kryzysie danego regionu, omawia regiony dotknięte kryzysem, wymienia formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych, współpracuje w zespole Ocena dostateczna- wskazuje przyczyny decydujące o kryzysie danego regionu, omawia regiony dotknięte kryzysem, stara się współpracować w zespole, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje przyczyny	Praca w grupach: Zaprojektuj formy pomocy państwa, które mają wesprzeć regiony dotknięte kataklizmem.	Tsunami. Erupcje wulkanów. Wulkany i trzęsienia ziemi.

							decydujące o kryzysie danego regionu, omawia regiony dotknięte kryzysem,		
9		1	Główne obszary upraw i chowu zwierząt na świecie. Przemiany zachodzące na terenach wiejskich.	-główne obszary upraw: np.: pszenicy, buraków cukrowych, ryżu, bawełny, roślin cytrusowych, herbaty, - główne obszary chowu zwierząt na świecie np: bydła, trzody chlewnej i owiec, - czynniki przyrodnicze decydujące o różnicowaniu przestrzennym upraw i chowu zwierząt na świecie, - zmiany w funkcjonowaniu obszarów wiejskich np.: w Niemczech, - szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców regionu turystycznego, -procesy przemian zachodzące na terenach wiejskich,	-wskazuje główne obszary upraw: np.: pszenicy, buraków cukrowych, ryżu, bawełny, roślin cytrusowych, herbaty, - umiejscawia główne obszary chowu zwierząt na świecie np: bydła, trzody chlewnej i owiec, - omawia czynniki przyrodnicze decydujące o różnicowaniu przestrzennym upraw i chowu zwierząt na świecie, - charakteryzuje zmiany w funkcjonowaniu obszarów wiejskich np.: w Niemczech, - objaśnia szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców regionu turystycznego, -charakteryzuje procesy przemian zachodzące na terenach wiejskich, NACOBEZU: Główne obszary upraw i chowu zwierząt. Wpływ czynników przyrodniczych na różnicowane upraw i chowu zwierząt.	-praca z atlasem, mapą świata: -wskazanie głównych obszarów upraw: np.: pszenicy, buraków cukrowych, ryżu, bawełny, roślin cytrusowych, herbaty - umiejscowienie głównych obszarów chowu zwierząt na świecie np: bydła, trzody chlewnej i owiec, - omówienie czynników przyrodniczych decydujących o różnicowaniu przestrzennym upraw i chowu zwierząt na świecie - w oparciu o podręcznik i zasoby internetu: -omówienie zmian w funkcjonowaniu obszarów wiejskich np.: w Niemczech - wskazanie szans i zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców regionu turystycznego, -scharakteryzowanie procesów przemian zachodzących na terenach wiejskich,	Ocena celująca - wskazuje główne obszary upraw: np.: pszenicy, buraków cukrowych, ryżu, bawełny, roślin cytrusowych, herbaty, umiejscawia główne obszary chowu zwierząt na świecie np: bydła, trzody chlewnej i owiec, omawia czynniki przyrodnicze decydujące o różnicowaniu przestrzennym upraw i chowu zwierząt na świecie, charakteryzuje zmiany w funkcjonowaniu obszarów wiejskich np.: w Niemczech, objaśnia szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców regionu turystycznego, charakteryzuje procesy przemian zachodzące na terenach wiejskich, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra - wskazuje główne obszary upraw, umiejscawia główne obszary chowu zwierząt na świecie, omawia czynniki przyrodnicze decydujące o różnicowaniu przestrzennym upraw i chowu zwierząt na świecie, charakteryzuje zmiany w funkcjonowaniu obszarów wiejskich np.: w Niemczech, objaśnia szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców regionu turystycznego, charakteryzuje procesy przemian zachodzące na terenach wiejskich, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, Ocena dobra - wskazuje główne obszary upraw, umiejscawia główne obszary chowu zwierząt na świecie,	Praca w parach z rocznikiem statystycznym. Produkcja roślinna i zwierzęca.	

						omawia czynniki przyrodnicze decydujące o zróżnicowaniu przestrzennym upraw i chowu zwierząt na świecie, charakteryzuje zmiany w funkcjonowaniu obszarów wiejskich charakteryzuje procesy przemian zachodzące na terenach wiejskich, Ocena dostateczna- wskazuje niektóre obszary upraw, obszary chowu zwierząt na świecie, omawia czynniki przyrodnicze decydujące o zróżnicowaniu przestrzennym upraw i chowu zwierząt na świecie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje niektóre obszary upraw, oraz obszary chowu zwierząt na świecie, omawia czynniki przyrodnicze decydujące o zróżnicowaniu przestrzennym upraw i chowu zwierząt na świecie,			
10		1	Co przyczynia się do różnic w spożyciu żywności na świecie?	- różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności: przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne, - mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej	- omawia różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności: przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne, - objaśnia mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej NACOBZU: Zróżnicowanie poziomów żywienia w różnych krajach na świecie.	- praca z podręcznikiem , atlasem i zasobami internetu: -omówienie różnic w wielkości i strukturze spożycia żywności: przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne - objaśnienie mechanizmów wpływających na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej-	Ocena celująca- omawia różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności: przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne, objaśnia mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej, podaje ciekawe argumenty, pracuje aktywnie, Ocena bardzo dobra- omawia różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności: przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne, objaśnia mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej, pracuje aktywnie, Ocena dobra- omawia różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności: przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne, pracuje	Zaproponuj sposoby zwalczania głodu w krajach afrykańskich np.: w Etiopii, Somali,	

							aktywnie, Ocena dostateczna- stara się omówić różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela stara się omówić różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności,		
11		1	Lasy na świecie. Przykłady gospodarowania zasobami leśnymi.	- obszary zalesione na poszczególnych kontynentach, -procesy prowadzące do wylesiania i zalesiania - kierunki zmian w zalesianiu na świecie, - pozytywne i negatywne sposoby gospodarowania zasobami leśnymi,	- wskazuje obszary zalesione na poszczególnych kontynentach, -omawia procesy prowadzące do wylesiania i zalesiania - wskazuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie, - omawia pozytywne i negatywne sposoby gospodarowania zasobami leśnymi, NACOBZU: Kierunki zmian w powierzchni lasów. Pozytywne i negatywne przykłady gospodarowania zasobami leśnymi.	- praca z atlasem, mapą ścienną -wskazanie obszarów zalesionych na poszczególnych kontynentach, -korzystanie z rocznika statystycznego: -odczytanie procentowego udziału lasów na poszczególnych kontynentach -omówienie procesów prowadzących do wylesiania i zalesiania - wskazanie kierunków zmian w powierzchni lasów na świecie, - wykorzystanie zasobów internetu i podręcznika: analizowanie pozytywnych i negatywnych sposobów gospodarowania zasobami leśnymi,	Ocena celująca- wskazuje obszary zalesione na poszczególnych kontynentach, omawia procesy prowadzące do wylesiania i zalesiania wskazuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie, omawia pozytywne i negatywne sposoby gospodarowania zasobami leśnymi, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- wskazuje obszary zalesione na poszczególnych kontynentach, omawia procesy prowadzące do wylesiania i zalesiania wskazuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie, omawia pozytywne i negatywne sposoby gospodarowania zasobami leśnymi, pracuje aktywnie, Ocena dobra- wskazuje obszary zalesione na poszczególnych kontynentach, wskazuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie, omawia pozytywne i negatywne sposoby gospodarowania zasobami leśnymi, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- wskazuje obszary zalesione na poszczególnych	Metoda aktywizująca: Rybi szkielet. Pozytywne i negatywne przykłady gospodarowania zasobami leśnymi.	Amazonia.

							kontynentach, omawia pozytywne i negatywne sposoby gospodarowania zasobami leśnymi, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje obszary zalesione na poszczególnych kontynentach, omawia pozytywne i negatywne sposoby gospodarowania zasobami leśnymi,		
12		1	Światowa gospodarka morską.	- cechy gospodarki morskiej, -wykorzystanie oceanu światowego, - zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich,	- charakteryzuje cechy gospodarki morskiej, -podaje przykłady wykorzystania oceanu światowego, - omawia zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich, NACOBZU: Cechy gospodarki morskiej i zagrożenia wynikające z nadmiernej eksploatacji zasobów morskich.	- praca z podręcznikiem, rocznikiem statystycznym: -scharakteryzowanie cech gospodarki morskiej -wskazanie przykładów wykorzystania oceanu światowego - omawianie zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich	Ocena celująca- charakteryzuje cechy gospodarki morskiej, podaje przykłady wykorzystania oceanu światowego,omawia zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra- charakteryzuje cechy gospodarki morskiej, podaje przykłady wykorzystania oceanu światowego, omawia zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- charakteryzuje cechy gospodarki morskiej, omawia zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- stara się wyjaśnić cechy gospodarki morskiej, omawia zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich, stara się współpracować w	Praca w grupach. Na podstawie rocznika statystycznego, wykonanie diagramów dotyczących rodzaju i ilości spożywanych ryb. np.;	

							zespole, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela stara się wyjaśnić cechy gospodarki morskiej, omawia zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich,		
13		1	Czy ropa rządzi światem?	- wykorzystanie odnawialnych surowców energetycznych, - kierunki zmian wykorzystania surowców energetycznych na świecie, - produkcja energii na świecie ze źródeł surowców nieodnawialnych, - elektrownie ciepłne wykorzystujące ropę naftową,	- charakteryzuje wykorzystanie odnawialnych surowców energetycznych, - wskazuje kierunki zmian wykorzystania surowców energetycznych na świecie, - omawia produkcję energii na świecie ze źródeł surowców nieodnawialnych, - dokonuje oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, - potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem” NACOBZU: Zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie.	- omówienie planszy „Surowce odnawialne i nieodnawialne” : wykorzystanie odnawialnych surowców energetycznych, - wskazanie kierunków zmian wykorzystania surowców energetycznych na świecie, - omówienie produkcji energii na świecie ze źródeł surowców nieodnawialnych, - dokonanie oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, - wykorzystanie podręcznika i zasobów internetu w celu wyjaśnienia twierdzenia „ropa rządzi światem”	Ocena celująca- charakteryzuje wykorzystanie odnawialnych surowców energetycznych, wskazuje kierunki zmian wykorzystania surowców energetycznych na świecie, omawia produkcję energii na świecie ze źródeł surowców nieodnawialnych, dokonuje oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- charakteryzuje wykorzystanie odnawialnych surowców energetycznych, wskazuje kierunki zmian wykorzystania surowców energetycznych na świecie, omawia produkcję energii na świecie ze źródeł surowców nieodnawialnych, dokonuje potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem, pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, Ocena dobra- wskazuje kierunki zmian wykorzystania surowców energetycznych na świecie, omawia	Metoda aktywizująca: Burza mózgów: Czy ropa rządzi światem?	Surowce energetyczne.

							produkcję energii na świecie ze źródeł surowców nieodnawialnych, dokonuje potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- wskazuje kierunki zmian wykorzystania surowców energetycznych na świecie, omawia produkcję energii na świecie ze źródeł surowców nieodnawialnych, dokonuje potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje kierunki zmian wykorzystania surowców energetycznych na świecie, wyjaśnia twierdzenie „ropa rządzi światem,		
14 15		2	Przemysł wysokiej technologii na świecie. Zmiany zachodzące na rynku pracy.	- cechy przemysłu wysokiej technologii, - rozmieszczenie przemysłu wysokiej technologii na świecie, - nowoczesne technologie informacyjno - komunikacyjne, - zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, - nowe funkcje ośrodków przemysłowych, - nowe formy przestrzenne-technopolie, klastry dystryktu przemysłowe,	-przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii, -wskazuje rozmieszczenie przemysłu wysokiej technologii na świecie, - omawia nowoczesne technologie informacyjno - komunikacyjne, -omawia zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, - charakteryzuje nowe funkcje ośrodków przemysłowych, - objaśnia nowe formy przestrzenne: technopolie, klastry ,dystryktu przemysłowe NACOBEZU: Cechy przemysłu wysokiej technologii i jego lokalizacja na świecie. Nowe formy	-praca z podręcznikiem: -przedstawienie cech przemysłu wysokiej technologii- -korzystanie z atlasu i mapy ściennnej w celu wskazania rozmieszczenia przemysłu wysokiej technologii na świecie- - wykorzystanie zasobów internetu, podręcznika oraz słownika geograficznego: -omówienie nowoczesnej technologii informacyjno - komunikacyjnej - -omówienie zmian zachodzących na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej - scharakteryzowanie nowych funkcji ośrodków przemysłowych - objaśnienie nowych form	Ocena celująca- przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii,wskazuje rozmieszczenie przemysłu wysokiej technologii na świecie, omawia nowoczesne technologie informacyjno - komunikacyjne, omawia zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, charakteryzuje nowe funkcje ośrodków przemysłowych, objaśnia nowe formy przestrzenne-technopolie, klastry dystryktu przemysłowe, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii,wskazuje rozmieszczenie przemysłu wysokiej technologii na	Metoda aktywizująca: Dyskusja okrągłego stołu. Jakie cechy powinien posiadać pracownik zatrudniony w nowoczesnych zakładach informacyjno-komunikacyjnych?	

					przestrzenne.	przestrzennych: technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe	świecie, omawia nowoczesne technologie informacyjno - komunikacyjne, omawia zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, charakteryzuje nowe funkcje ośrodków przemysłowych, objaśnia nowe formy przestrzenne-technopolie, klastry dystrykty przemysłowe, pracuje aktywnie, Ocena dobra- przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii, wskazuje rozmieszczenie przemysłu wysokiej technologii na świecie, omawia nowoczesne technologie informacyjno - komunikacyjne, omawia zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, charakteryzuje nowe funkcje ośrodków przemysłowych, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii, wskazuje rozmieszczenie przemysłu wysokiej technologii na świecie, omawia nowoczesne technologie informacyjno -komunikacyjne, omawia zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii, omawia nowoczesne technologie informacyjno -komunikacyjne, omawia zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej,		
16		1	Obszary na świecie	-obszary intensywnie zagospodarowywane	-wymienia obszary intensywnie	-praca z mapą ścienną i atlasem:	Ocena celująca- wymienia obszary intensywnie zagospodarowywane	Metoda aktywizująca:	Ciekawe miejsca w Polsce.

			najczęściej odwiedzane przez turystów.	turystycznie na świecie, -kierunki wyjazdów turystycznych Polaków, - skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego,	zagospodarowywane turystycznie na świecie, - charakteryzuje obszary turystyczne, -wyjaśnia, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków, - identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego, NACOBZU: Najbardziej znane obszary turystyczne na świecie. Skutki rozwoju turystyki.	-wskazanie obszarów intensywnie zagospodarowywanych turystycznie na świecie - wykorzystanie podręcznika oraz zasobów internetu w celu scharakteryzowania obszarów turystycznych -wyjaśnienie, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków - identyfikowanie skutków rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego,	turystycznie na świecie, charakteryzuje obszary turystyczne, wyjaśnia, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków, identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- wymienia obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie, charakteryzuje obszary turystyczne, wyjaśnia, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków, identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego, pracuje aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, Ocena dobra- wymienia obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie, wyjaśnia, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków, identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- wymienia obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie, stara się wyjaśnić, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków, identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą	Mapa mentalna: Skutki rozwoju turystyki.	
--	--	--	---	---	--	--	---	--	--

							nauczyciela wymienia obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie, stara się wyjaśnić, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków,		
17 18		2	Nowoczesne usługi komunikacyjne i ich wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy kraju i regionu.	- rodzaje nowoczesnych usług komunikacyjnych - rola nowoczesnych usług komunikacyjnych, -zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów, - przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali, -rola nowoczesnych terminali w rozwoju regionów,	- wymienia rodzaje nowoczesnych usług - ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym ludzi, -wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów, - wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali, -omawia rolę nowoczesnych terminali w rozwoju kraju i regionów, NACOBZU: Wpływ nowoczesnych usług komunikacyjnych na rozwój społeczno - gospodarczy kraju i regionu.	- wykorzystanie internetu, podręcznika: -wskazanie rodzajów nowoczesnych usług -wyjaśnienie zmian zachodzących w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów- - praca z mapą ścienną i atlasem- -wskazanie przykładów lokalizacji nowoczesnych terminali - wykorzystanie zasobów internetu : omówienie roli nowoczesnych terminali w rozwoju regionów	Ocena celująca- wymienia rodzaje nowoczesnych usług ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym ludzi, wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów, wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali, omawia rolę nowoczesnych terminali w rozwoju regionów, Ocena bardzo dobra- wymienia rodzaje nowoczesnych usług ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym ludzi, wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów, wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali, omawia rolę nowoczesnych terminali w rozwoju regionów, Ocena dobra- wymienia rodzaje nowoczesnych usług ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym ludzi, wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów, Ocena dostateczna- wymienia rodzaje nowoczesnych usług ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym ludzi,	Prezentacja multimedialna: Nowoczesne usługi komunikacyjne.	

							Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia rodzaje nowoczesnych usług ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym ludzi,		
19		1	Globalizacja i jej wpływ na rozwój regionalny i lokalny.	- termin – globalizacja, - procesy globalizacji, - wpływ globalizacji na rozwój regionalny i lokalny, -pozytywne i negatywne skutki globalizacji	- wyjaśnia termin – globalizacja, - omawia procesy globalizacji, -charakteryzuje wpływ globalizacji na rozwój regionalny i lokalny, -analizuje pozytywne i negatywne skutki globalizacji NACOBZU: Pozytywne i negatywne skutki procesów globalizacji na rozwój regionalny i lokalny.	- praca ze słownikiem geograficznym, podręcznikiem, zasobami internetu: -wyjaśnienie terminu – globalizacja- - omówienie procesów globalizacji -scharakteryzowanie wpływu globalizacji na rozwój regionalny i lokalny -analizowanie pozytywnych i negatywnych skutków globalizacji	Ocena celująca- wyjaśnia termin – globalizacja, omawia procesy globalizacji, charakteryzuje wpływ globalizacji na rozwój regionalny i lokalny, analizuje pozytywne i negatywne skutki globalizacji, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- wyjaśnia termin – globalizacja, omawia procesy globalizacji, charakteryzuje wpływ globalizacji na rozwój regionalny i lokalny, analizuje pozytywne i negatywne skutki globalizacji, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, Ocena dobra- omawia procesy globalizacji, charakteryzuje wpływ globalizacji na rozwój regionalny i lokalny, analizuje pozytywne i negatywne skutki globalizacji, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- stara się wyjaśnić procesy globalizacji, ma problem z charakteryzowaniem wpływu globalizacji na rozwój regionalny i lokalny, analizuje pozytywne i negatywne skutki globalizacji, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wyjaśnia procesy globalizacji, analizuje pozytywne i	Metoda Za i przeciw: Czy jesteś za globalizacją?	

							negatywne skutki globalizacji,		
20		1	Współczesne zmiany na mapie politycznej świata.	-czynniki powodujące zmiany na mapie politycznej świata, po 1989 roku - nowe kraje na mapie politycznej, które powstały w ostatnich latach, -terytoria zależne	- omawia czynniki powodujące zmiany na mapie politycznej świata, po 1989 roku -wskazuje nowe kraje na mapie politycznej, które powstały w ostatnich latach, - objaśnia, że największe zmiany na mapie politycznej powstały po rozpadzie Związku Radzieckiego i Jugosławii, - wskazuje na mapie politycznej świata państwa istniejące oraz ich stolice, terytoria zależne; NACOBZU: Współczesne zmiany i ich przyczyny w nowym podziale politycznym świata.	- praca z podręcznikiem, zasobami internetu: -omówienie czynników powodujących zmiany na mapie politycznej świata- -praca z atlasem i mapą ścienną : -wskazanie nowych krajów europejskich i pozaeuropejskich na mapie politycznej, które powstały w ostatnich latach - wskazanie terytoriów zależnych,	Ocena celująca- omawia czynniki powodujące zmiany na mapie politycznej świata, po 1989 roku, wskazuje nowe kraje na mapie politycznej, które powstały w ostatnich latach, objaśnia, że największe zmiany na mapie politycznej powstały po rozpadzie Związku Radzieckiego i Jugosławii, wskazuje na mapie politycznej świata państwa istniejące oraz ich stolice, terytoria zależne, Ocena bardzo dobra- omawia czynniki powodujące zmiany na mapie politycznej świata, po 1989 roku, wskazuje nowe kraje na mapie politycznej, które powstały w ostatnich latach, objaśnia, że największe zmiany na mapie politycznej powstały po rozpadzie Związku Radzieckiego i Jugosławii, wskazuje na mapie politycznej świata państwa istniejące oraz ich stolice, Ocena dobra- omawia czynniki powodujące zmiany na mapie politycznej świata, po 1989 roku, wskazuje nowe kraje na mapie politycznej, które powstały w ostatnich latach, wskazuje na mapie politycznej świata państwa istniejące oraz ich stolice, Ocena dostateczna- stara się wymienić czynniki powodujące zmiany na mapie politycznej świata, po 1989 roku, wskazuje nowe kraje na mapie politycznej, które powstały w ostatnich latach, wskazuje na mapie politycznej świata państwa istniejące oraz ich	Praca indywidualna z mapą polityczną świata.	Mapa polityczna świata.

							stolice, Ocena dopuszczająca- a nauczyciela wymienia czynniki powodujące zmiany na mapie politycznej świata, po 1989 roku, wskazuje nowe kraje na mapie politycznej, które powstały w ostatnich latach,		
21		1	Procesy integracyjne i ich skutki społeczno-gospodarcze i polityczne.	- przykłady organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach społeczno-gospodarczych i politycznych w skali lokalnej, regionalnej i globalnej, -procesy integracyjne Unii Europejskiej, - pozytywne skutki integracji europejskiej, - negatywne skutki integracji europejskiej,	- podaje przykłady organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach społeczno-gospodarczych i politycznych w skali lokalnej, regionalnej i globalnej, -omawia procesy integracyjne Unii Europejskiej, - objaśnia pozytywne skutki integracji europejskiej, - charakteryzuje negatywne skutki integracji europejskiej NACOBZU: Przyczyny procesów integracyjnych i ich skutki gospodarcze, społeczne i polityczne.	praca z podręcznikiem oraz z zasobami internetu -wskazanie przykładów organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach społeczno-gospodarczych i politycznych w skali lokalnej, regionalnej i globalnej -omówienie procesów integracyjnych Unii Europejskiej oraz pozytywnych i negatywnych skutków integracji europejskiej	Ocena celująca- podaje przykłady organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach społeczno- gospodarczych i politycznych w skali lokalnej, regionalnej i globalnej, omawia procesy integracyjne Unii Europejskiej, objaśnia pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- podaje przykłady organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach społeczno-gospodarczych i politycznych w skali lokalnej, regionalnej i globalnej, omawia procesy integracyjne Unii Europejskiej, objaśnia pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, Ocena dobra- podaje przykłady organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach społeczno- gospodarczych i politycznych, omawia procesy integracyjne Unii Europejskiej, objaśnia	Metoda aktywizująca: Rybi szkielet: Pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej.	

							pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej, pracuje aktywnie, Ocena dobra- podaje przykłady organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach społeczno- gospodarczych i politycznych,omawia procesy integracyjne Unii Europejskiej, objaśnia pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- podaje przykłady organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach, stara się omówić procesy integracyjne Unii Europejskiej, objaśnia pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej,stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela podaje przykłady organizacji międzynarodowych, integrujących w różnych dziedzinach, objaśnia pozytywne i negatywne skutki integracji europejskiej,		
22	Relacja człowiek-środowisko przyrodnicze a zrównoważony rozwój.	1	Problemy wynikające z eksploatacji zasobów odnawialnych i nieodnawialnych.	-problemy wynikające z eksploataowania zasobów odnawialnych, - problemy wynikające z eksploataowania zasobów nieodnawialnych, - przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny zakłóceń równowagi ekologicznej,	- wskazuje problemy wynikające z eksploataowania zasobów odnawialnych, - omawia problemy wynikające z eksploataowania zasobów nieodnawialnych, - charakteryzuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny zakłóceń równowagi ekologicznej, -wskazuje skutki zakłóceń równowagi ekologicznej,	- wykorzystanie zasobów internetu, podręcznika: -wskazanie problemów wynikających z eksploataowania zasobów odnawialnych i nieodnawialnych, - scharakteryzowanie przyrodniczych i pozaprzyrodniczych przyczyn zakłóceń równowagi ekologicznej, -wskazanie skutków zakłóceń	Ocena celująca- wskazuje problemy wynikające z eksploataowania zasobów odnawialnych, omawia problemy wynikające z eksploataowania zasobów nieodnawialnych, charakteryzuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny zakłóceń równowagi ekologicznej, wskazuje skutki zakłóceń równowagi ekologicznej, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania,	Jakie zakłócenia równowagi ekologicznej powoduje eksploatacja zasobów odnawialnych.	Zasoby odnawialne.

				-skutki zakłóceń równowagi ekologicznej,	NACOBZU: Wykorzystanie zasobów odnawialnych i nieodnawialnych minimalizując skutki zakłóceń równowagi ekologicznej.	równowagi ekologicznej,	Ocena bardzo dobra- wskazuje problemy wynikające z eksploataowania zasobów odnawialnych, omawia problemy wynikające z eksploataowania zasobów nieodnawialnych, charakteryzuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny zakłóceń równowagi ekologicznej, wskazuje skutki zakłóceń równowagi ekologicznej, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, Ocena dobra- wskazuje problemy wynikające z eksploataowania zasobów odnawialnych i zasobów nieodnawialnych, charakteryzuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny zakłóceń równowagi ekologicznej, wskazuje skutki zakłóceń równowagi ekologicznej, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- stara się wskazać problemy wynikające z eksploataowania zasobów odnawialnych i zasobów nieodnawialnych, charakteryzuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny zakłóceń równowagi ekologicznej, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje problemy wynikające z eksploataowania zasobów odnawialnych i zasobów nieodnawialnych, charakteryzuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny zakłóceń równowagi ekologicznej,		
23		1	Obszary nadmiaru i niedoboru wody na świecie.	-przyczyny występowania niedoboru wody na	-objaśnia przyczyny występowania niedoboru wody na świecie,	-praca z atlasem, mapą ścienną i podręcznikiem: -wyjaśnienie przyczyn	Ocena celująca- objaśnia przyczyny występowania niedoboru wody na świecie, omawia przyczyny	Metoda projektu: Rozwiązania stosowane w	Źródła zanieczyszczenia wody.

				świecie, - przyczyny występowania nadmiaru wody na świecie, - obszary nadmiaru i niedoboru wody na świecie, - przyczyny zanieczyszczenia wód, - racjonalne wykorzystanie wody pitnej, - nowoczesne rozwiązania stosowane w sytuacjach braku lub niedoboru wody w różnych strefach klimatycznych,	- omawia przyczyny występowania nadmiaru wody na świecie, - wskazuje obszary nadmiaru i niedoboru wody na świecie, - charakteryzuje przyczyny zanieczyszczenia wód, - omawia nowoczesne rozwiązania stosowane w sytuacjach braku lub niedoboru wody w różnych strefach klimatycznych, NACOBZU: Obszary nadmiaru i niedoboru wody na kuli ziemskiej.	występowania niedoboru wody na świecie- - omówienie przyczyn występowania nadmiaru wody na świecie, - wskazanie obszarów nadmiaru i niedoboru wody na świecie - scharakteryzowanie przyczyn zanieczyszczenia wód, - wykorzystanie zasobów internetu : - omówienie nowoczesnych rozwiązań stosowanych w sytuacjach braku lub niedoboru wody w różnych strefach klimatycznych,	występowania nadmiaru wody na świecie, wskazuje obszary nadmiaru i niedoboru wody na świecie, charakteryzuje przyczyny zanieczyszczenia wód, omawia nowoczesne rozwiązania stosowane w sytuacjach braku lub niedoboru wody w różnych strefach klimatycznych, pracuje aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- objaśnia przyczyny występowania niedoboru wody na świecie, omawia przyczyny występowania nadmiaru wody na świecie, wskazuje obszary nadmiaru i niedoboru wody na świecie, charakteryzuje przyczyny zanieczyszczenia wód, omawia nowoczesne rozwiązania stosowane w sytuacjach braku lub niedoboru wody w różnych strefach klimatycznych, pracuje aktywnie, Ocena dobra- objaśnia przyczyny występowania niedoboru wody na świecie, omawia przyczyny występowania nadmiaru wody na świecie, wskazuje obszary nadmiaru i niedoboru wody na świecie, omawia nowoczesne rozwiązania stosowane w sytuacjach braku lub niedoboru wody w różnych strefach klimatycznych, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- stara się wskazać przyczyny występowania niedoboru i nadmiaru wody na świecie, wskazuje obszary nadmiaru i niedoboru wody na świecie, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą	sytuacjach braku lub niedoboru wody w strefie zwrotnikowej.	
--	--	--	--	---	---	---	--	--	--

							nauczyciela wskazuje przyczyny występowania niedoboru i nadmiaru wody na świecie, wskazuje obszary nadmiaru i niedoboru wody na świecie,		
24		1	Globalne zmiany klimatu.	- przyczyny powodujące globalne zmiany klimatu, - skutki globalnych zmian klimatu, - rozwiązania podejmowane w skali regionalnej i globalnej zapobiegające temu zjawisku,	-omawia przyczyny powodujące globalne zmiany klimatu, -scharakteryzuje skutki globalnych zmian klimatu, - wyjaśnia rozwiązania podejmowane w skali regionalnej i globalnej zapobiegające temu zjawisku, NACOBZU: Przyczyny i skutki globalnego ocieplenia klimatu.	-korzystanie zasobów internetu i podręcznika: -omówienie przyczyn powodujących globalne zmiany klimatu -scharakteryzowanie skutków globalnych zmian klimatu, - wskazanie rozwiązań podejmowanych w skali regionalnej i globalnej zapobiegających temu zjawisku,	Ocena celująca- omawia przyczyny powodujące globalne zmiany klimatu, scharakteryzuje skutki globalnych zmian klimatu, wyjaśnia rozwiązania podejmowane w skali regionalnej i globalnej zapobiegające temu zjawisku, podaje ciekawe argumenty pracując aktywnie, wykazuje duże zaangażowanie na zajęciach, jest wzorem do naśladowania, Ocena bardzo dobra- omawia przyczyny powodujące globalne zmiany klimatu, scharakteryzuje skutki globalnych zmian klimatu, wyjaśnia rozwiązania podejmowane w skali regionalnej i globalnej zapobiegające temu zjawisku, podaje argumenty pracując aktywnie, Ocena dobra- omawia przyczyny powodujące globalne zmiany klimatu, scharakteryzuje skutki globalnych zmian klimatu, pracuje aktywnie, Ocena dostateczna- stara się wymienić przyczyny powodujące globalne zmiany klimatu, scharakteryzuje skutki globalnych zmian klimatu, stara się pracować aktywnie, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wymienia przyczyny powodujące globalne zmiany klimatu, scharakteryzuje skutki globalnych zmian klimatu,	Metoda aktywizująca: Metoda trójkąta. Jakie działania mogą zmniejszyć tempo zmian klimatycznych?	globalne zmiany klimatu

25		1	Rolnicze wykorzystanie gleb na świecie.	- obszary urodzajnych oraz zdegradowanych gleb na świecie, - przykłady intensywnego wykorzystania rolniczego gleb, - nieumiejętne zabiegi agrotechniczne, powodujące degradację gleb, - degradacja gleb przyczyną spadku produkcji żywności, bądź przyczyną głodu i ubóstwa,	- wskazuje obszary urodzajnych oraz zdegradowanych gleb na świecie, - wskazuje przykłady intensywnego wykorzystania rolniczego gleb, - charakteryzuje nieumiejętne zabiegi agrotechniczne, powodujące degradację gleb, - omawia degradację gleb, będące przyczyną spadku produkcji żywności, bądź przyczyną głodu i ubóstwa, NACOBZU: Przyczyny i skutki niewłaściwego wykorzystania rolniczego gleb.	- praca z atlasem, mapą świata - wskazanie obszarów na świecie urodzajnych gleb - wskazanie obszarów o zdegradowanych glebach, - wykorzystanie podręcznika oraz zasobów internetu; - wskazanie przykładów intensywnego wykorzystania rolniczego gleb- - scharakteryzowanie nieumiejętnego stosowania zabiegów agrotechnicznych powodujących degradację gleb, - objaśnienie, że degradacja gleb, przyczynia się do spadku produkcji żywności, bądź jest przyczyną głodu i ubóstwa	Ocena celująca- wskazuje obszary urodzajnych oraz zdegradowanych gleb na świecie, wskazuje przykłady intensywnego wykorzystania rolniczego gleb, charakteryzuje nieumiejętne zabiegi agrotechniczne, powodujące degradację gleb, omawia degradację gleb, będące przyczyną spadku produkcji żywności, bądź przyczyną głodu i ubóstwa, wzorcowo potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, wyróżnia się w pracy, Ocena bardzo dobra- wskazuje obszary urodzajnych oraz zdegradowanych gleb na świecie, wskazuje przykłady intensywnego wykorzystania rolniczego gleb, powodujące degradację gleb, będące przyczyną spadku produkcji żywności, bądź przyczyną głodu i ubóstwa, potrafi współpracować w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dobra- wskazuje przykłady intensywnego wykorzystania rolniczego gleb, powodujące degradację gleb, będące przyczyną spadku produkcji żywności, bądź przyczyną głodu i ubóstwa, współpracuje w zespole i właściwie komunikuje się z rówieśnikami, Ocena dostateczna- stara się wskazać przykłady intensywnego wykorzystania rolniczego gleb, powodujące degradację gleb, będące przyczyną spadku produkcji żywności, bądź przyczyną głodu i ubóstwa, stara się współpracować w zespole i właściwie komunikować się z rówieśnikami,	Praca w grupach. Degradacja gleb przyczyną ubóstwa w wybranych krajach.	
----	--	---	---	---	--	--	---	---	--

							Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela wskazuje przykłady intensywnego wykorzystania rolniczego gleb, powodujące degradację gleb,		
26		1	Pozaprzyrodnicze czynniki zmieniające relacje człowiek - środowisko przyrodnicze.	-pozaprzyrodnicze przykłady czynników, które zmieniają relacje człowiek – środowisko przyrodnicze	- wskazuje przykłady pozaprzyrodniczych czynników, które zmieniają relacje człowiek – środowisko przyrodnicze: rozszerzenie udziału technologii energooszczędnych, zmiany modelu konsumpcji, zmiany poglądów dotyczących ochrony środowiska, NACOBZU: Pozaprzyrodnicze czynniki mające wpływ na relacje człowiek a środowisko przyrodnicze.	- wykorzystanie zasobów internetu, praca z podręcznikiem: wskazanie przykładów pozaprzyrodniczych czynników, które zmieniają relacje człowiek – środowisko przyrodnicze: rozszerzenie udziału technologii energooszczędnych, zmiany modelu konsumpcji, zmiany poglądów dotyczących ochrony środowiska-	Ocena celująca- wskazuje przykłady pozaprzyrodniczych czynników, które zmieniają relacje człowiek – środowisko przyrodnicze: rozszerzenie udziału technologii energooszczędnych, zmiany modelu konsumpcji, zmiany poglądów dotyczących ochrony środowiska, jest zaangażowany w pracy, udziela się w dyskusji, proponuje ciekawe argumenty, Ocena bardzo dobra- wskazuje przykłady pozaprzyrodniczych czynników, które zmieniają relacje człowiek – środowisko przyrodnicze: rozszerzenie udziału technologii energooszczędnych, zmiany modelu konsumpcji, zmiany poglądów dotyczących ochrony środowiska, udziela się w dyskusji, Ocena dobra- wskazuje przykłady pozaprzyrodniczych czynników, które zmieniają relacje człowiek – środowisko przyrodnicze: udziela się w dyskusji, Ocena dostateczna- stara się podać przykłady pozaprzyrodniczych czynników, które zmieniają relacje człowiek – środowisko przyrodnicze: stara udzielać się w dyskusji, Ocena dopuszczająca- z pomocą nauczyciela podaje przykłady pozaprzyrodniczych czynników, które zmieniają relacje człowiek – środowisko przyrodnicze,	Dyskusja na temat zmian poglądów dotyczących ochrony środowiska.	Choroby związane z zanieczyszczeniem powietrza.

